

UZ ČLANAK »ODLAGATI I ODGAĐATI«

U 2. broju ovogodišnjeg »Jezika« objavio je Milan Šipka poduži članak o značenju i upotrebi glagola *odlagati* i *odgađati* (str. 54–57). Ne želeći ulaziti u to da li su njegovi zaključci pravilni i njegovi prijedlozi prihvatljivi, želio bih se samo ukratko ogarditi od autorove insinuacije o našem tobože nepravilnom tumačenju ruskoga glagola *otložiti' – otkladyvat'*. On piše: »Neki sastavljači dvojezičnih rječnika već su pobrkali pojmove *odgoditi* i *odložiti*. Iako Rusi jasno razlikuju *otložiti' – otkladyvat'* (*odložiti*) i *otsročiti', otsročivat'* (*odgoditi, odgađati*), u Rusko-hrvatskosrpskom rječniku koji su sastavili R. F. Poljanec i S. M. Madatova-Poljanec (izd. Školske knjige, Zagreb, 1962) na str. 509b možemo pročitati da *otložiti'*, odnosno *otkladyvat'* znači, pored ostalog, i *odgoditi*(!).« Drug Šipka iza toga stavlja u zagradi uzvičnik – kao da se zgraža kako se moglo takvo nešto napisati. Zatim nastavlja: »Čak ni primjer *Otložiti' v dolgij jaščik* ne može nas uputiti na takvo značenje...« – Prije svega, taj izraz nije nikakav (ilustrativan) primjer za značenje riječi *otložiti'* – što je u našem rječniku jasno označeno time što stoji iza dvije uspravne crte – nego je fraza gdje glagol *otložiti'* ima zapravo prostorno značenje »odlaganja« koje drug Šipka jedino i priznaje – samo je, dakako, »čitav izraz upotrijebljen u prenesenom značenju« pa prema tome za ista ne može poslužiti kao potvrda neprenesenog značenja. Da je pisac – umjesto da je tako s visine nepovredivog autoriteta u pitanjima ruskoga jezika osudio naše tumačenje – zavirio bar u jedan od ona tri sovjetska jednojezična rječnika za koje smo u uvodu istakli da smo se njima služili pri određivanju značenja riječi, našao bi s. v. *otložiti'* ovo:

Akademski rječnik (II, str. 945) ima na prvom mjestu osnovno značenje *odložiti* (npr. knjigu), a odmah na drugom mjestu »*perenesti na boljeje pozdnij srok, otsročiti'*« (dakle *odgoditi*) i daje za to značenje tri primjera iz djela ruskih pisaca. Ušakov (II, str. 943/44) donosi na 4. mjestu isti

opis značenja *odgoditi* uz dva primjera (iz djela Turgenjeva i Černyševskog), a Ožegov (6. izd., 1964, str. 463) ima na 4. mjestu »*to že čto otsročiti'*« i daje, kao obično, samo jedan primjer (*otložiti' rešenje voprosa*). Analogno tome nalazimo ista značenja glagola *otložiti'* i u dvojezičnim rječnicima koje navodimo u popisu literature kojom smo se služili pri sastavljanju rječnika.

To su činjenice koje su drugu Šipki očevidno nepoznate kao što on po svoj prilici ne zna ni to da Rusi za pojam »odgađanja«, pored glagola *otsročivat'* i *otkladyvat'* odn. *otlagat'*, upotrebljavaju kao sinonime i neke druge glagole, npr. *otodvigat', perenositi', perelagat'* i dr. (što je mogao većinom naći čak i u našem rječniku). Moje je skromno mišljenje da takva raznolikost i mogućnost variranja izraza za jedan pojam nije baš tako loša stvar kao što misli autor članka u »Jeziku«.

Prema tome, drug Šipka nije bio u pravu što nas je tako autoritativno pokudio za tobože pogrešno tumačenje ruskog glagola *otložiti' – otkladyvat'*, a još je manje bio u pravu što je – ne poznavajući, očigledno, dovoljno ruski jezik da bi mogao dijeliti lekcije – povukao za uho čak i poznatog sovjetskog lingvista i odličnog poznavaoca našega jezika I. I. Tostoja, koji se u svom Srpskohrvatsko-ruskom rječniku usudio našu riječ *odgoditi* prevesti sa *otložiti'* (pored *otsročiti'*), a *odgodu* sa *otkladyvanie* (pored *otsročka*).

Radoslav F. Poljanec

POPIS SE MOŽE JOŠ VIŠE SMANJITI

U »Jeziku« broj 3 napisao je dr Stjepan Babić članak o praktičnoj nastavi u obradi glasova č i ć. Dosta kompliciranu situaciju za one koji u svome izgovoru ne osjećaju razliku, a moraju je se pridržavati, on je razmrsio u nekoliko jednostavnih pravila. Prvo je od njih popis riječi u kojima se č i ć nalaze bez vidljivog postanka tih glasova, pa takve riječi treba znati. U tom se popisu nalazi nekoliko riječi preuzetih iz stranih jezika, bilo da su posuđenice, bilo da

su vlastita imena. Čini mi se da bi se taj popis mogao još više skratiti ako bi se umjesto svih tih riječi (a kompletan se popis ionako ne može sastaviti, to više ako mislimo da se broj stranih imena stalno povećava), dalo još jedno pravilo o tome kako se glasovi iz pojedinih stranih jezika, najbliži našima č i ć, preuzimaju u hrvatskosrpski jezik. U svom popisu dr Babić je već naveo riječi kao čartizam, Čile, čimpanza, činčila i dr., a popis bi postao mnogo veći, pa ipak nepotpun, kad bi se dalje dodavale sve one strane riječi koje su postale naša svojina. U svojoj publikaciji »The Phonic Analysis of English Loan-Words in Croatian«¹ god. 1960. prof. Rudolf Filipović navodi nekompletan popis od oko 30 engleskih riječi s glasom č koje su ušle u hrvatskosrpski jezik, a iz tog se popisa vidi da su sve osim jedne, a i ta nije sasvim ovjerena, ušle sa glasom i slovom č.² Među ostalima ovdje se nalaze riječi kao čejndž, ček, dispečer, inč, kauč, klinč, linč, meč, punč itd. Iako prof. Filipović nije imao namjeru da daje kompletan popis, može se pretpostaviti da bi on bio uključio veći broj riječi da je popis novijeg datuma. Tako su novije posudnice: bodiček (hokejski izraz), tičer (iz žargona srednjoškolaca), čok (automobilistički termin), čirio, čif (izrazi gradskog žargona), tač, edvantič (teniski termini) itd., a da ne spominjemo stotine imena, engleskih i američkih, koja svakodnevno ulaze u naš rječnik (Čerčil, Mičel, Hičkok, Ričardson itd.).

Kao što se vidi, govorim o riječima koje ulaze u naš jezik iz engleskog jezika, pa bi se prema tome bez daljnjega moglo dodati ovakvo pravilo: strana imena i riječi engleskog porijekla pišu se slovom č. Ovo se pravilo može i potkrijepiti time što se engleski glas č po svojoj fiziološkoj analizi i akustičkoj percepciji zaista nalazi sasvim blizu hrvatskosrpskom č. O preuzimanju riječi iz ostalih evropskih jezika mislim da se također može ustvrditi (iako bi možda bilo bolje da se za to jave stručnjaci pojedinih jezika) da je najbliži način preuzimanja glasom, odnosno slovom č. Za njemački jezik to se tako uvijek i čini, a za talijanski se nalazi pisanih dokaza kako slova č, tako i ć, ali su slučajevi sa č mnogo češći. Iz španjolskog jezika se također odgovarajući glas preuzima našim č. Prema tome bi se pravilo moglo i dalje proširiti, a popis još više smanjiti ako se prihvati č kao jedini predstavljaj sličnih glasova u stranim jezicima.*

Nada Hodek

* Objavljujemo vrlo zanimljivo mišljenje N. Hodek jer s jedne strane dopunjuje popis riječima koje nisu u članku zabilježene, a s druge strane što je korisno znati kojim se glasovima preuzimaju riječi iz pojedinih jezika. S obzirom na veću ekonomičnost problem nije tako jeduostavan. Popis bi se mogao smanjiti uvođenjem novoga pravila kad bi riječi same sobom nosile obavijest iz kojega jezika potječu. Bez te obavijesti *ček, kauč* idu u istu skupinu sa *čak, pčela*.
S. B.

VIJESTI

JUBILEJ HRVATSKOGA FILOLOŠKOG DRUŠTVA

2. i 3. travnja u Zagrebu je održana proslava 15-godišnjice rada i postojanja Hrvatskoga filološkog društva. U povodu te pro-

¹ Fonološka analiza engleskih posudnica u hrvatskom jeziku, Acta instituti phonetici, Zagreb, broj 8.

² To je riječ »čćenčati«, citirana iz Klaićeva rječnika.

slave održano je savjetovanje i skupština Društva.

U subotu 2. travnja počelo je stručno savjetovanje. Predsjednik HFD-a dr Zdenko Škreb otvorio je proslavu i pozdravio sve sudionike, a posebno poznatog sovjetskog učenjaka V. V. Vinogradova, koji je, usprkos svom kratkom boravku u Zagrebu, prisustvovao svečanosti.